

VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI (VOB) NEDİR?

4 Şubat 2005 tarihinde İzmir 'de işleme açılan Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası (VOB) bir Türev Araçlar Piyasasıdır.

Türev Araçlar Piyasalarında işlem gören Vadeli İşlem Sözleşmeleriyle taraflara bugünden belirlenen ileri bir tarihte, üzerinde anlaşılan fiyattan, standartlaştırılmış miktar ve kalitedeki bir malı, kıymeti veya finansal göstergelyi alma veya satma yükümlülüğü getiren sözleşmelerdir.

Türev Araç:Değeri başka bir finansal varlığın (dayanak varlık) veya malın değerine doğrudan bağlı olan ve o varlıktan türetilen finansal araçlar, türev araç olarak adlandırılmaktadır.Dayanak varlıklar mısır,altın,petrol,buğday,metal v.b varlıklar,döviz,faiz ve borsa endeksleridir. Türev araçlar organize ve tezgah üstü piyasalarda işlem görebilmektedir. Dünyada vadeli işlem piyasalarını işlem hacmi,2003 yılında 873 Trilyon dolar olmuştur.Bu İşlemlerin %80'i faiz,%12'si Hisse Senedi,%3'ü Enerji Ürünleri Üzerine,%2' si Döviz ve %2'si Tarım Ürünleri Üzerine yapılmıştır.Başlıca türev araç örnekleri:

- Vadeli İşlem
- Forward
- Opsiyon
- Swap

Geleceğe yönelik belirsizliklerin giderilmesine yardımcı olmak açısından vadeli işlem piyasaları önemli rol oynamaktadır. Fiyatların ve faiz oranlarının gelecekteki seviyelerine dair geniş bir kesimin beklentisini yansıtacak olan Vadeli İşlemler Piyasası ile ekonomide planlama kolaylaşacak ve öngörülebilir gelecek fiyat seviyeleri ile finansal piyasalarda daha istikrarlı bir döneme girilecektir.

Etkin bir risk yönetimine imkan sağlayacak olan Vadeli İşlemler Piyasası spot piyasaların da destekleyicisi olacaktır. Spot piyasalardaki risk seviyesinin vadeli işlem sözleşmeleri ile yönetilebilecek olması yatırımcıların spot piyasaya da ilgisini artıracak, bu da her iki piyasada da işlem hacmi artışını beraberinde getirecektir. Ayrıca bu piyasada da yapılan tüm işlemlerin Borsa Takas Merkezi'nin garantisi altında olması katılımı destekleyecektir.

Çeşitli amaçlara yönelik her yatırımcı (risk yönetimi, spekülasyon, arbitraj) spot piyasaya oranla daha düşük bir maliyetle bu piyasalarda işlem yapabilecektir. Ancak bu piyasanın kaldıraç özelliğinden dolayı, özellikle spekülasyon amaçlı işlemlerde, potansiyel yüksek getiriye karşılık, ters yönde hareket eden bir piyasada potansiyel yüksek bir risk olduğu her zaman göz önünde bulundurulmalıdır.

Fiyatların ve Faiz Oranlarının gelecekteki seviyelerine dair geniş bir kesimin beklentisini yansıtacak olan Vadeli İşlemler Piyasası ile ekonomide planlama kolaylaşacak ve öngörülebilir fiyat seviyeleri ile finansal piyasalarda daha istikrarlı bir döneme girilecektir. Emtia üzerine yapılacak vadeli işlem sözleşmeleriyle reel kesimin de bu piyasadandan faydalanacağı, bunun da üretime katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Ayrıca Spot Piyasalardaki risk seviyesinin vadeli işlem sözleşmeleri ile yönetilebilecek olmasının yatırımcıların spot piyasaya ilgisini arttıracığı, böylece her iki piyasada da işlem hacminin genişleyeceği öngörülmektedir.

VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİ HANGİ AMAÇLA KULLANILMAKTADIR?

Vadeli İşlem Sözleşmeleri risk yönetimi, yatırım, spekülasyon ve arbitraj gibi amaçlara sahip yatırımcılar tarafından kullanılır.

Çeşitli amaçlara sahip bu yatırımcılar spot piyasaya oranla daha düşük bir maliyetle bu piyasalarda işlem yapabileceklerdir.

